

Az utolsó éjszakai járat

Késő ős volt, s már délután elérte őket a korai alkony. Az utakat hó lepte, és a komor, szürke panelházak sírköveknek tűntek. Három alak ballagott szótlanul a járdán, a havas fehérség csikorgott a talpuk alatt. A legfiatalabb az anyja kezét fogva felé fordult, és azt kérdezte:

– Anyu, gondolod, hogy apu megint részeg lesz?

A fiatalasszony a sárga épület legfelső ablakára tekintett:

– Nem tudom!

A másik oldalán ballagó idősebb fiú hallgatótt. A fiatalabbik megint kérdezett:

– Mit mond az előérzeted?

Az anya nem válaszolt, mert az úton mentek át. A fehér Favorit lefékezett a nyirkos úton, előnyt adott nekik. Hiszen szemrevaló nő volt, két helyes lurkóval. Megérkeztek házuk bejáratához, a fiatal nő lehúzta kesztyűjét, hogy ajtót nyisson. Ahogy beléptek, a szomszédasszonnyal találkoztak. Köszöntötték egymást. Az idős asszony bevásárlásból jövet végignézett a családon, de nem szólt semmit. Végül is tudta az egész ház.

– Szegény asszonyka – dünnyögte magában. – De hát maga tehet róla.

A legfelső emeleten a három személy kiszállt a liftből. Nem kellett semmit szólni, csendben topogtak, szinte nem is lélegeztek. Az asszony óvatosan dugta a kulcsot a zárba, és fordított rajta egyet. Megnyomta az ajtót, de az ellenállt neki. Előbb finoman nekidőlt a vállával, aztán feldühödve teljes erejéből nekifeszült a masszív faajtónak. A válláról lecsusszant a táskája, és halk puffanással a földre esett.

– Srácok, segítetek!

A fiúk buzgón nekidőltek az ajtónak, de az nem és nem engedett. Végül az anyjuk feladta, és a lifthez indultak.

– Megvárjuk, míg elalszik, aztán valahogy kifeszítjük az ajtót.

Inkább magának mondta ezt, mint a gyerekeknek.

– S most hová megyünk? – kérdezte a kisebbik fiú az anyja kezét fogva.

Az asszony arca feszült volt, de igyekezett, hogy a hangja nyugodt legyen.

– Ki, sétálunk egy kicsit.

Kiléptek a házból, és a közeli rétnek vették az irányt, amely a hó leple alatt pihent. A fiatalabb fiú a földet nézte, mindegyikük hallgatott valami bizonytalan érzés fogságában.

– Fázom! – panaszkodott a kisebbik fiú anyja kezét lóbálva. – Menjünk be valahová.

Váratlanul megszólalt idősebb testvére, aki eddig csendben ballagott anyja jobb kezét fogva:

– Ki kell bírnod valamit, te anyámasszony katonája!

A fiúk vitatkozni kezdtek, végül az anyjuk vett véget erélyesen a perpatvarnak. Így ballagtak csöndben a lakótelepen körbe-körbe cél nélkül, keresve egy kis védett helyet, ahol meghúzzhatják magukat a nem csendesülő csípős szél előtt.

– Mikor váltok már el? – kérdi hirtelen a kisebbik fiú, ahogy óra múltán visszatértek a panelházukhoz.

– Hamarosan – mondta gépiesen az anyja.

A fiú elszomorodott.

– Ezt mondtad már tavaly is.

– Tudom, bogárkám.

A lakás ajtaja most sem engedett.

– Biztosan kitámasztotta valamivel – vélekedett a kisebbik fiú, de senki sem figyelt rá. Végül egy emelettel lejjebb kötöttek ki a szomszédjuknál.

– Szia, Iveta! – kezdte az anyjuk beburkolódzva hatalmas bundájába, ahogy a szomszédasszony kinyitotta az ajtót, és meglátta a három didergő személyt. – Alhatnánk nálatok ma este?

Eltartott egy kis ideig, amíg megértette a helyzetet, aztán félreállt az ajtóból, és betessékelte őket.

– Persze, gyertek! Szevasztok, fiúk!

– Jó napot! – köszöntek vissza egyszerre, és lassan beléptek.

Levetették a kabátjukat. A szomszédasszony felakasztotta a fogasra, és csak úgy a válla fölött szólt:

– Mit művelt már megint az a te...?

Bementek a szobába, az anya leült a rekamiéra, a hangja reszketett. A fiúk a gyerekszobába mentek. Idegesen álltak meg az ajtó mellett, a szomszéd gyerekek pedig megszakitva szokásos foglalatosságukat, meglepődve nézték a fal mellett álldogáló testvéreket.

– Ti ma itt fogtok aludni?

A fiúk a vállukat vonogatták. A másik szobából a becsukott ajtókon át behallatszott anyjuk keserves zokogása.

– Nem bírom hallgatni, ha sír – mondta a kisebb bátyjának.

Az nem válaszolt.

Ahogy másnap sikerült bejutniuk a lakásba, nehéz bűz fogadta őket. Apjuk a földön feküdt, mellette a levert telefon. Az asztalon egy csaknem üres, olcsó borospalack trónolt. A fiúk átlépték apjukat, és szobájuknak vették az irányt. Az anyjuk visszahelyezte a telefont, és borzadva nézett körül. Tán sosem látott életében ekkora rendetlenséget. A virágok a földön heverték a

tört cserepek rakása és a fekete föld halmai közt, a bútort elhúzogatta, a földön ételmaradék és összetört tárgyak.

– Gyerekek, csomagoljatok, megyünk a nagyihoz – szólt a srácokra.

A fiatalabbik szorongva dugta a zárba a kulcsot. Lassan, nehogy túl nagy zajt csapjon. Óvatosan próbálta elfordítani. Ahogy megállapította, hogy nincs zárva, nagy lélegzetet vett, és egy pillanatra megállt.

Lehet, hogy alszik, gondolta magában. Csendben nyitotta ki az ajtót. A lakásban három nap múltán is ugyanolyan rendetlenség volt. Semmi sem változott, csak most az apja a rekamién feküdt a bekapcsolt tévé előtt, az asztal alatt megpalack állt folyadékkal. A szoba tele volt a cigaretta tömény füstjével, amit a fekvő férfi most is a kezében tartott. A fiú a szobája felé indult, mire az apja felriadt, és meglepetten nézett rá.

– Mit csinálsz itt? – mordult a gyerekekre.

– Szia! – válaszolt az, és kiszáradt torokkal sietett a szobájába. Az apja felállt, billegve követte, és az ajtófélfának dőlt. Enyhén csukódó szempillái álmos ábrázatot adtak neki.

– Hol voltatok?

A fiú közben kinyitotta a szekrényt, és szedte ki a holmiját.

– A nagyinál.

Az apja legyintett.

– Az anyád ugyanis telefonált, hogy jössz, vagy mi. És miért jöttél?

– Vinnem kell még valami ruhát – vetette oda a fiú, és gyorsan gyömöszölte a hátizsákba.

Kis időre csend lett, az apa csak nézte a fiát, milyen lázasan csomagol. Alig állt a lábán. A szeme le-lecsukódott.

– S hol voltatok?

– A nagyinál – vetette oda gépiesen.

– Nem most – legyintett, és a hasát kezdte vakarni. – Még előtte. Vártalak benneteket éjfélig. Ti meg az Isten tudja, hol jártok.

– Ivetáéknál voltunk.

Az apa előre dugta állát, és dühös lett.

– Ivetáéknál?

A fiú bólintott.

– Ott aludtunk.

– Hol ott? – tárta szét a karját, és az ajtónak támaszkodott.

A fiú vállat vont.

– A földön, hálózsákban!

Bezárta a hátizsákját, és a vállára vetette. Az ajtóhoz ment, ahol az apja állt.

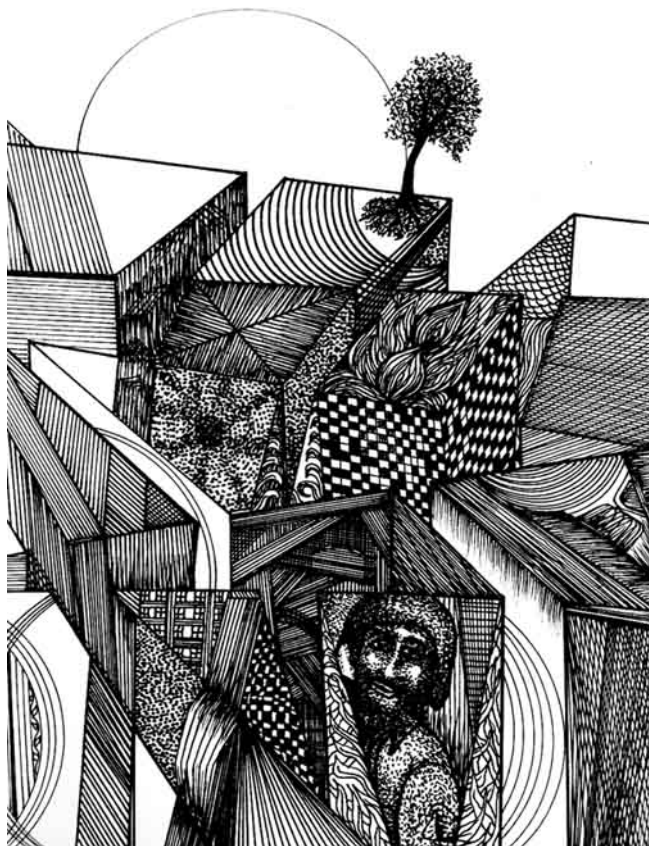
– Szabad?

Az apja úgy nézett rá, mint valami látomásra.

– A földön?

– Igen, a földön. Szabad? – ismételte türelmetlenül a fiú. Eltartott egy ideig, mire az apa végül

ellépett az ajtóból, és a rekamiéja felé indult. A fiú meg elsurrant mellette, és gyors léptekkel elhagyta a helyiséget. Ahogy visszanézett az apjára, hogy legalább valami köszönésfélélet mondjon, látta, hogy már vedeli az italt az üvegből.

Czizrok Ferenc: Falak között

A kisebbik gyerek egy kicsike szoba ágyán ült, és az ágy szélén lévő jókora könyvpiramist nézegette. A fehéren világító fény ráesett a piros virágmintás tapétára. A porral teli hatalmas szekrények úgy csillogtak, mintha éppen most fényezték volna őket.

A fiú felállt, és az ablakhoz ballagott. A zajos keresztelkedést látta az ablakból, az arca komor hangulatról árulkodott. Megfordult, és lassan elindult, így ért az ajtóig, majd kilépett a szobából. Nagyanyja, mint általában, az ebédlő sötét sarkában lévő heverőjén feküdt, és cigarettázott. A testvére az asztalnál ült, és valamit olvasott. Az öreg fotelban foglalt helyet, és a tévét nézte. Tudta, hogy a nagyanyját nem ajánlatos zavarni ilyenkor, hát csak gubbasztott a fotelban, és tompán bámulta a falakat.

Az ablak mögött már lopakodott az alkony. Az anyja bejött a konyhából.

– Becsomagoltál már mindent az iskolába? – kérdezte.

Bólintott.

Az anyja elhaladt mellette, és bement a szobába, ott csinált valamit. Az ebédlőbe belépett a

nagybácsi, és a fiú nyomban feláll, hogy átadja neki a helyet a foteljában. A konyha felé indult.

Egy öreg hegedűből fabrikált lámpa, ketyegő régi órák. Ahogy tovább ment, különböző nagyságú kabátokkal teleaggatott négy fogas, a fal mellett lábbelik halmaza. Kicsi helyiség, jellegzetes füledt levegővel és mindig behúzott piros függönnyel. Így bolyongott, amíg meg nem hallotta a felszabadító mondatot:

– Ideje lefeküdni!

Ahogy becsukta maga mögött az ajtót, mély sötétségben találta magát. Csak az utcai lámpák vetettek némi fényt az ismert tapétákra, amik az éji sötétségben börtön falának tűntek. Egészen az ágy szélére húzódott, hogy helyet csináljon az anyjának. Hozzá volt szokva a kis területen való élethez. Az egész mikrovilága az ágynak erre a részére zsugorodott, amit megszórt anyjával.

Késő éjszaka értek az állomásra. Néptelen volt. A matt fény a biztonság érzetét keltette. Kiszaladtak a peronra, ahol éppen indulóban volt a szerelvény.

A forgalmista ráfűtyült a mozdonyvezetőre, mire a vonat megállt.

– Siessenek, ez az utolsó járat!

Az utolsó pillanatban ugrottak fel mindhárman a vonatra, ami nyomban el is hagyta az állomást. Találtak üres fülkét, és beültek a csendbe. Az anya megkönnyebbülésfélét érzett. Nézte az éjszakai tájat, s a fiúknak úgy tűnt, mintha megnyugodott volna. Aztán hirtelen megjelent képzeletében a jól ismert jelenet. Férje a földön fekszik. Mellette a levert telefon. A saját gyerekei meg átlépnek rajta anélkül, hogy csöppet is aggódnának, nem történt-e valami baja.

– Nem úgy, mint a normális gyerekek! – morgogta magában. – Minden normális gyerek megijedne, ha látná apját mozdulatlanul a földön feküdni.

A határ fekete sötétjében, a távolban picurka fény villant.

– Ez nem mehet így tovább. Meg kell tennem. Beadom a válókeresetet.

A fiaira nézett, ahogy alszanak a szemközti ülésen, és a rendszeres ritmusra a fejcskékük hol az egyik, hol a másik oldalra billen.

(Vércse Miklós fordítása)

Czirok Ferenc: Deres már a határ